

OBRATNIK

Glasilno Jugoslovanskega obrtništva Dravske banovine

Lastnik Poverjeništvu za izdajo lista „Obrtnik“
Uprava: Ljubljana, Ilirska ul. 15 (Lovro Pičman).
Naročnina znaša: za celo leto 30.—Din
za pol leta 15.—
posamezna številka 1.50 .

V slogi in edinstvu
vsega Jugoslovanskega obrtništva
je uspeh!

Uredništvo: Ljubljana, Borštnikov trg 1. — Odgovorni urednik Mihelčič Ivan. — Rokopisov ne vračamo. — Nefrankiranih dopisov ne sprejemamo. — Oglase zaračunamo po ceniku. — Ponatis člankov dovoljen le z dovoljenjem uredništva.

Leto III.

Ljubljana, dne 16. marca 1934.

Štev. 6

Ustroj gospodarskih zbornic se spremeni

Narodna skupščina je sprejela še kot zadnjo točko k državnemu proračunu, ki je bil sprejet 13. marca t. l. razne amandmane (spremembe kakih uredb ali zakonov). Nas zanima v prvi vrsti pooblastilo za spremembo uredbe o gospodarskih zbornicah. Z amandmanom je namreč narodna skupščina z veliko večino pooblastila ministra za trgovino in industrijo, da sme v sporazumu z ministrskim svetom izpremeniti uredbo o gospodarskih zbornicah, izdano na osnovi pooblastil v čl. 393 in 394 obrtnega zakona.

Naše stališče k gospodarskim zbornicam in njih ustroju je s tem potrdila sama narodna skupščina z ogromno večino, ker se je izrazila o potrebi reorganizacije sedanega sistema gospodarskih zbornic. Vedno smo trdili, da so se zakoni delali po željah in zahtevah naroda in tudi po potrebah izpreminjali. Prav isto smo zahtevali v okviru naše državne zakonodaje tudi obrtniki za svoje gospodarske ustanove; t. j. za svoje obrtniške zbornice. Narodni zastopniki v parlamentu so uvideli kvarne posledice, ki so jih zapuščali razni osebni vplivi, na pomen in delovanje razvoja gospodarskih panog, katere se morajo povsem svobodno in po lastni volji organizirati, razvijati in prosperirati. Stojimo na stališču, da naj se vsak stan zase organizira v svojih vrhovnih organizacijah, v katerih naj razvija svojo zmožnost in v splošno narodno-gospodarskih vprašanjih solidarno odloča o vsem gospodarstvu v naši državi.

Za nas obrtnike v Dravski banovini je to prav posebne važnosti vsled tega, ker se borba za sistem zbornic vodi že več let in ni mogla preko mej Dravske banovine. Vpliv raznih osebnosti v naši banovini je bil v tem oziru tolikšen, da glas obrtništva dravske banovine na merodajnem mestu ni mogel priti tako do izraza, kot je njegova želja. Narodna skupščina je videla potrebo reorganizacije sedanega sistema gospodarskih zbornic ter s tem potrdila naše utemeljene zahteve po reorganizaciji v smislu želja pripadnikov gospodarskih panog.

Čudimo se, da se je našel narodni zastopnik — poslanec g. Ivan Mohorič, zastopnik onega sreza v naši banovini, kjer imamo ogromno večino obrtništva na naši strani, da je zastopal baš obratno stališče, kot pa je želja obrtništva prav v njegovem srezu. Ne čudimo se pa, da je kot generalni tajnik zbornice za TOI in šef uradništva iste zbornice, ki se je ves čas udeležuje z vso vehemenco in odločnostjo ter aktivnostjo borbe proti nam, nastopil proti našim upravičenim, z zakonom določenim zahtevam. S tem je sam g. generalni tajnik potrdil to, kar smo mi vedno trdili, da se uradništvo aktivno eksponira za sistem skupne zbornice, s čemer je v Narodni skupščini potrdil naše argumente.

Vsem tistim, ki so pod vplivom sugestije sledili brez lastnega prepričanja raznim takim vplivnežem naj jim bo to dokaz, da obrtništvo le ne odneha in ne bo odnehalo od svojih upravičenih zahtev po svojih obrtniških zbornicah. Vsem drugim pa odrekamo pravico do soodločevanja ali sploh vsakega odločanja v izrazito obrtniških stvareh.

Japonski dumping

Dumping je angleška beseda, ki pomenja, blago gotove vrste prodajati po posebno nizkih cenah, ki često grede celo pod lastno ceno, da se na ta način uniči konkurenca ali, da se doseže gotove gospodarske uspehe. Pred leti smo čuli o ruskem dumpingu, ki pa je imel drugačne namene, nego jih ima sedanji japonski.

Daleč na Vzhodu ob Tihem oceanu živi mnogo narodov, o katerih se nam pripoveduje razne resnične in izmišljene stvari. Vsi ti stomilijonski narodi: Indijci, Kitajci, Japonci, Tibetanci, Mongoli z bajno eksotično kulturo, so danes objekti za eksploatacijo od strani evropskih in ameriških družb. Zlasti anglosaška rasa se čuti od Boga poslano, da sesa celo vzhodno Azijo. Pred 60 leti je bila Japonska prav tako politično sicer svobodna, gospodarsko pa evropska kolonija. Počasi, z vztrajnim delom pa se je Japonska začela otresati težkega bremena. Dalo bi se mnogo govoriti in pisati o tajinstveni in nevarni borbi za industrijske skrivnosti, ki so jo vodili Japonci v Evropi in Ameriki.

Najprej so hodili Japonci študirat v evropske tovarne; delali so v pisarnah in delavnicah, pri tem pa se seveda seznanjali z vsemi skrivnostmi. Ko so prišli evropski industrijci na to, je bilo prepovedano sprejemati Japonce na delo. Pomagali so si na ta način, da sopotom špijonaže fotografirali skice, stroje itd. Podkupovali so evropske strokovnjake, da so šli na Japonsko. Pripovedujejo se razne intrige, kako so taki strokovnjaki izginjali, ko jih niso več rabili. Japonska industrijska špijonaža je imela široko razpredeno mrežo; njene metode in avanture često presegajo fantazijo najbolj napevitih detektivskih romanov. Špijonaža v industriji je sicer v rabi pri vseh, ne samo pri Japoncih, toda mora se reči, da so jo ti najboljše izrabili. Pa ne samo, da so Japonci tehniko „ukradli“ Evropi; imajo mnogo svojih znanstvenikov in učenjakov. Za največji študijski in raziskovalni laboratorij v Tokiu znaša proračun okoli 600 milijonov Din letno.

Baron Mitsui, največji tovarnar in bankir, ki razpolaga z 1200 milijonov delniške glavnice (preko 40 milijard Din) je naredil po ruskem vzorcu 10-leten načrt za osvojitvev južnoameriškega tržišča. Po

enem letu je zvišal uvoz v Južno Ameriko za 400 odstotkov. Istotako je narejen načrt za tržišče v Orientu (Mala Azija, Mezopotamija), Severni Afriki in na Balkanu. Zato je ustanovljena misija Mitsui, Bussau, Kaisha (Mitsui d. d.) v Aleksandriji. Predstavniki Mitsui zastopstva v Aleksandriji so se pred enim mesecem mudili v Beogradu in Zagrebu, da bi našli trgovske zveze; največ se za to zanimajo židje.

Japonska roba je prodana zlasti v kolonije, pa tudi v največje centre evropske in ameriške industrije. Tako smo poročali pred nedavnim, da so se prodajale japonske ure v Švici po cca Din 500 za 1 kg, leta 1926. je Japonska producirala 30 milijonov žarnic, leta 1932 pa 251 milijonov žarnic. Od tega so jih istega leta izvozili v USA — 68 milijonov.

Še nekaj primerov: Cena japonskih gumijastih čevljev en gros znaša v Londonu Din 8, male električne žarnice za baterije 30 para, ducat švilenih nogavic 70 Din, ducat bombažnih nogavic 15 Din, ducat rokavic 10 Din, 1 svilena srajca 20 dinarjev.

To so cene, ki morajo uničiti vsako konkurenco. Tudi naša industrija zahteva zaščito od države in pravi, da bi tako znižanje cen vrglo na ulico nove mase brezposelnih. Pred seboj imamo enak problem, kot je bil slučaj Bate proti našim čevljarjem. Upravičena je v nekih ozirih trditev, da se japonska diktatura ne zmeni za novo množico brezposelnih. Vendar se mora misliti, da se bo krog kupcev vseeno povečal.

Gigantska gospodarska borba, v katero se spušča Japonska proti vsemu svetu ni brez načrta. Njena politika nam daje razumeti marsikaj. Japonci so izdali geslo: „Azija — Azijcem!“, ustanavljajo azijsko Društvo narodov, podpirajo upor Indijcev proti Angležem. Počasi si pripravljajo pot, ko bodo lahko postali vojni dobavitelji Evrope. Znali bodo izrabiti kritične momente v evropski politiki in si zasigurati kontingente, kot je to poskušala Rusija. Tako bomo čez par let hočeš-nočeš morali sprejeti japonsko robo. Razmere na Japonskem, ki omogočajo tako nizke cene izdelkov, so skoro neverjetne. Mezda 25 Din za 12 urni delavnik je že zelo dobra; rudar zasluži 14 Din dnevno, delavke v tekstilnih tovarnah 12 Din dnevno, mladoletni otroci 2—3 Din na dan. Pomisliti moramo, da stane življenje na Japonskem približno toliko, kot pri nas, iz tega šele vidimo vso bedo delavstva.

Poglejmo, kako bo vplival japonski dumping na obrtnike! Konkurenco bodo zopet najbolj občutili obrtniki oblačilnih strok: krojači, šivilje, čevljarji itd. Vsekakor večina obrtništva od tega ne bo imela drugega kot škodo, ker bodo merodajni faktorji itak gledali pri zaščiti le industrijo.

Naloga državnih oblasti je pri tem obvarovati obrt, sicer bo obrt pod večnimi dumpingi omagala.

Knjigovodstvo in kalkulacija

V zadnji številki smo se pomenili o tem, kako je treba vpisovati razne poslovne dogodke, da imate dovolj točen pregled in Vam dá obenem malo dela. Rabimo v celoti te knjige: Glavno knjigo, blagajniško knjigo in inventurno knjigo; v slučaju potrebe pa še dnevnik, blagovno knjigo in mezno knjigo.

Vsako knjigovodstvo pa mora biti vedno tako, da naredimo po zaključku gotove dobe lahko pregled naše imovine. Ali smo napredovali ali nazadovali. Kot že zadnjič omenjeno, se naredi to potom bilance, ki pa zahteva preveč dela in točnosti, torej se obrtnik zamudi pri njej več, nego mu more nuditi korist. Zato se poslužujemo pri ugotavljanju **poslovnega uspeha** inventure. Inventuro sestavimo običajno začetkom vsakega leta, včasih tudi vsakih 6 mesecev. Inventuro zaključimo s tem, da naredimo rekapitulacijo: pasiva (dolgove) odštejemo od aktiv (premoženja) in dobimo s tem čisto premoženje. Če primerjamo čisto premoženje začetkom enega leta in čisto premoženje začetkom drugega leta, dobimo neko razliko, ki je lahko čisti dobiček ali pa izguba.

Inventura z dne 1./I. 1934.
izkazuje čisto premoženje Din 120.087.50

Inventura z dne 1./I. 1933.
izkazuje čisto premoženje „ 112.918.50

Čisti dobiček dosežen leta 1934. znaša torej Din 7.169.—

Drugi primer:
Inventura z dne 1./I. 1934.
izkazuje čisto premoženje Din 120.087.50
Inventura z dne 1./I. 1933.
izkazuje čisto premoženje „ 131.220.—

Izguba l. 1934. znaša
torej Din 11.132.50

Seveda bi bilo malo obrtnikov, ki bi v sedanjih časih izkazali dobiček, ker moramo upoštevati, da pada vrednost naših strojev, vrednost dolga pa se ne manjša prav nič, ampak obratno narašča.

Kakor že rečeno, se na podlagi knjig lahko izvrši točna kalkulacija. To je ravno poglavje, pri katerem delajo obrtniki največ napak. Videli bomo takoj, zakaj.

Za izdelavo nekega predmeta je računal obrtnik 1.000 Din. Za surovine je dal 600 Din, dela je bilo 80 ur po 5 Din, torej skupaj Din 1000. In vendar ta obrtnik ne more izhajati in pravi, da ima izgubo. Tako računajo danes skoro vsi obrtniki, nekateri iz nevednosti, drugi pa jih posnemajo, da morejo ostati konkurenčni.

Menda ni nobenega obrtnika, ki bi potreboval za svoje delo samo surovino in delavne ure. Treba mu je tudi delavnice, orodja, strojev, plačati mora davke, zavarovalnino, najemnino, ima izgube pri odjemalcih, itd. Če torej hoče izhajati, mora v prodajno ceno všteti tudi te stroške, ki jih imenujemo **upravne stroške**. Upravni stroški se ne določajo za vsak komad posebej, ampak se ugotove navadno že vnaprej in se potem porazdele na delavne mezde, kakor bomo videli na poznejših primerih. K upravnim stroškom spadajo, obresti izposojene glavnice, davki z dokladami, združbene pristojbine in vse ostale javne datave, prispevki za OUZD, zavarovalnina, poraba toka za pogon in za luč, odpisi pri strojih, orodju in stavbah, poraba drv, voda, čiščenje, pisarniške potrebščine in knjigovodstvo, vozne, neproduktivne mezde (plače navadnim, nekvalificiranim, pomožnim delavcem) in razno.

Primer:

Skupna v obrat vložena glavnica znaša 100.000 Din, vsako leto hočemo doseči neko vsoto, ki naj služi, kot rezervna glavnica, ki se naloži v denarju ali pa nepremičninah, n. pr. Din 5000, cenimo da bomo letos izdelali blaga za Din 120.000. Založena glavnica naj se obrestuje po 5%, iz tega bo:

5% obresti vložene
glavnice Din 100.000 = Din 5.000.—
Rezervna glavnica . . . = „ 5.000.—

Celo leto moramo narediti dobička Din 10.000.—

Ker znaša svota, ki mislimo, da jo bomo dosegli za izdelane predmete Din 100.000 sledi, da moramo računati z 10% dobičkom.

Po preje navedenem moramo izračunati odstotek upravnih stroškov napram produktivnim mezdam. Računamo takole:

Tekom leta bom zaposlil pomočnika, 1 vajenca in delal bom tudi sam.

Produktivne mezde bodo znašale:

1. Za mojstra 150 delavnih dni á 10 ur, á Din 4.— Din 6.000.—
2. Za pomočnika, 100 delavnih dni á 10 ur, á Din 3 „ 3.000.—
3. Za vajenca 150 delavnih dni á 10 ur, á Din 0.50 „ 750.—
Din 9.750.—

Izračunali pa smo, da znašajo upravni stroški za leto Din 10.500.

Odstotek upravnih stroškov je:
upravni stroški $\times 100 = 10500 \times 100 = 108\%$
produktivne mezde 9750

Ta odstotek porabimo v kalkulaciji, kot kaže primer:

Za porabljene surovine Din 320.—
Za produktivne mezde „ 500.—
108% upravnih stroškov
 500×108
100 „ 540.—
Lastna cena Din 1.360.—
5% dobička „ 68.—
Prodajna cena Din 1.428.—

Odstotek upravnih stroškov znaša za srednje obrate 75—120%. Pri tem se vzame nižjo vrednost za obrtnike, ki delajo ročno, višjo vrednost pa za strojne obrate. Kdor pa hoče kalkulirati točno, je najboljši, če si odstotek upravnih stroškov sam izračuna. S tem ima tudi veliko prednost, da pri konkurenčnih ponudbah lahko dá najnižjo ceno, ki jo sme vzeti, da ne dela v izgubo. Pri obratih kot n. pr. čevljarški, krojaški, je ta % nižji.

V naslednjem hočem podati par primerov izračunavanja upravnih stroškov in kalkulacije iz raznih obrtov (za manjše delavnice). (Nadaljevanje sledi.)

† Breskvar Josip

V torek dne 13. februarja t. l. je tragično preminul v starosti 72 let naš ugledni obrtniški tovariš, član DJO v Ljubljani, čevljarški mojster in podpredsednik Združenja čevljarjev Breskvar Josip.

Pokojni tovariš je bil vzor pravega obrtnika in borec za vse pravice našega stanu, posebno pa čevljarške stroke. Zavzemal je razne funkcije v obrtniškem pokretu in ostalih organizacijah. Tovariš Breskvar je bil naročnik našega lista iz vsega početka ter je bila tudi njegova poslednja želja, da mu nasledniki plačajo naročnino do konca letošnjega leta. Pokojni tovariš se je prav dobro zavedal in je slutil, da bo obrt posebno čevljarstva doživela hude čase in je zato naglašal potrebo vselej in povsod obrtniške organizacije. Zato ni čuda, da je bil tudi on med tistimi mnogimi iz čevljarške stroke, ki na starost obnemorelo radi revščine in jih požene boj za obstanek v obup, ki se navadno konča vselej tragično.

Na njegovi zadnji poti smo ga spremili številni tovariši k počitku, pevsko društvo Krakovo-Trnovo pa mu je v slovo zapelo žalostinke.

Tovariš Jože, počivaj mirno v domači zemlji!

Merkantilni trami in lesene konstrukcije

Po napredku stremeč ima soliden tesarski mojster v današnjih težkih časih poleg drugega še te težave, da se mora boriti proti slabi kvaliteti materiala, ki se je na žalost vpeljal, da kvari in onemogoča strokovnjaške izdelke v tesarski stroki.

Ta material je zloglasni merkantilno obtesani les.

Poglejmo, kakšen je ta les, kako se obdeluje in kakšnemu namenu služi to obdelovanje?

Merkantilne trame obtesavajo ponajveč lesni trgovci s svojim pomožnim osebje v gozdovih v svrhu, da se les hitreje suši in olajša njegov prevoz iz gozda in nadalje po železnici, kot trgovsko blago. Po trgovskih izvoznih uzancih mora imeti tram na sredini isto mero, ki je vpisana na debelejšem koncu kubature. Proti koncu sme biti tram koničasto tesan. Običajno pa je tak tram tesan tako, da je na enem koncu za 10 do 12% tanjši ko na drugem. Taki tramovi so brez predhodnega pretesavanja uporabni za odranje priprostih, grobih zidarskih odrov, ogradij in konstrukcij za srednje močne betonske opaže in za postavljanje začasne uporabnih zgradb. Neuporabni pa so taki tramovi za vse tesarske konstrukcije, za boljše odre in betonske opaže iz sledečih razlogov:

I. Tram ni raven in paralelno rezan, t. j. na enem koncu ima manjši na drugem pa večji profil tako, da bi se moralo pri statičnem računu vzeti za isti tram dva vztrajnostna momenta $W1 + W2$ po

2

točnem računanju.

II. Strokovnjaška izvršitev lesnih zvez je nemogoča, kar vse zmanjša stabilnost in trdnost konstrukcije.

III. Merkantilni trami povzročajo krive ploskve in višinske točke, tako pri ostrejših, kakor tudi pri stropnih konstrukcijah. Posledica tega je, da se morajo višinske razlike v mnogih primerih izravnati z nasipi ali pa drugimi kvarnimi sredstvi, kar je vedno v škodo zgradbe same.

Čudno se mi zdi, da se kljub zgoraj vpišanim nedostatkom predpisujejo celo za zgradbe v mestih in javne zgradbe po gozpodih inženjerjih in arhitektih ter graditeljih za tesarske izdelke merkantilni tramovi. Ali se teh nedostatkov noče poznati, ali pa se podcenjujejo in omalovažujejo tesarski izdelki! Iz javnega gospodarskega vidika je obsojanja vredno prvo kakor tudi drugo.

Prihodnjič se hočem baviti s predmetom podrobneje. Franjo Ravnikar.

50letnica „Kmetovalca“

Letos s 1. marcem je preteklo 50 let, odkar je izšla 1. številka tega najbolj uglednega kmetijskega strokovnega glasila. Doba, ki jo je prehodil „Kmetovalec“ ni bila samo dolga, ampak tudi zelo težavna in polna največjih vplivov, ne samo na našega kmeta, temveč na ves naš narod. Pomisliti moramo, da je pričel „Kmetovalec“ izhajati v dobi, ko se je moralo našega kmeta takorekoč učiti brati in razmišljati o težavah njegovega gospodarstva. 50 dolgih let je „Kmetovalec“ bil strokovni svetovalec in vodnik našemu kmetu, ne samo v strokovnih, marveč tudi v njegovih trgovskih in pravnih zadevah. Koliko praktičnih nasvetov iz vsakdanjega življenja je dal „Kmetovalec“ v teku svoje dolge 50 letne dobe našemu kmetu, more prisoditi samo oni, ki ima pregled čez to ogromno delo. Naše poljedelstvo, sadjarstvo in vrtnarstvo, mlekarstvo, konjereja in živinozdravništvo, gozdarstvo, čebelarstvo, gospodinjstvo in ostale pomožne panoge, vse to je našlo v današnjem jubileantu vedno pravo mesto preudarnega in odločilnega pospeševanja. Nobeno teh panog našega kmetijskega gospodarstva ne bi bilo na tako visoki stopnji razvoja, kakor se danes nahaja, če bi ne bilo „Kmetovalca“.

Kljub težkim razmeram, v katerih živimo, moramo priznati, da je „Kmetovalec“ ravno dan-

danes neobhodno potreben za vsakega, ki se zanima za napredek našega kmetijskega gospodarstva. Ta list prinaša poleg potrebnih aktualnih strokovnih člankov in spisov tudi navodila, nasvete in odgovore na vprašanja iz vsega področja kmetijstva. V novejšem času je tudi trgovsko-vnovčevalni pregled za najvažnejše kmetijske proizvode zelo skrbno obdelan, po katerem se naši kmetje s pridom ravnaajo. Trdi se lahko, da kmetijska domačija, ki nima tega lista, marsikaj prepotrebne pogreša za izboljšanje in preureditev svojega gospodarstva.

Koristi, ki jih prinaša ta list, se ne morejo dovolj preceniti.

Jubilejna številka, ki je izšla na 56. straneh v lepi novi opremi, prinaša polno poučnega gradiva, a tudi zgodovinskega pregleda važnih dogodkov, ki so bili v zvezi v tej dolgi dobi z njim in Kmetijsko družbo. Ker je naročnina na list samo 25 Din letnih, je očitno, da mora prispevati za njegovo izdajanje precejšen del Kmetijska družba sama.

Vsi prijatelji našega kmeta si bodo gotovo šteli nekako v dolžnost, da bodo „Kmetovalca“ kljub težkim časom priporočali za njegovo večje razširjenje. Saj spada „Kmetovalec“ kot naše najstarejše kmetjsko glasilo v vsako kmetjsko hišo.

Žilica jim ne da miru

Gospodje „skupneži“ so se šele sedaj in to prav v zadnjem času zavedli, da pomenijo vendarle nekaj prostovoljne obrtniške organizacije ter so pričeli z vso vnemo reševati še vsa ona preostala obrtniška društva, ki še niso prestopila v DJO. Tako jih sedaj opazimo vsepovsod in hite s predavanji na debelo, da bi vsaj na ta način zakrili poraz, ki jim je neizogiben. Vendar pa povsod kamor pridejo zadenejo ob pretrdi zid naših strnjjenih vrst, da se jim vse nakane izjalovijo. Tako vidimo, da so pričeli reševati društvo v Radovljici, ki že več let ni delalo in ima baje samo par članov — pač nerodno, ker se ustanavlja podružnica DJO. Dalje so poizkušali v Kranju tudi nekaj preteklo nedeljo pod firmo predavanja, kjer

pa so zopet videli, da njihove osebe ne vlečejo in so si zaupanje pri obrtništvu zapravili v kolikor so ga sploh imeli. Se izza onih — starih časov — ko so kot politiki predstavljali obrtništvu. Gospodje naj si zapomnijo to, da so naše organizacije zgrajene na solidnih temeljih, ki vodijo borbo za dosego pravic, katere so oni kot slabi gospodarstveni politiki zanemarili v ugodnem trenutku, da se mora obrtništvu še danes boriti za svoje ustanove. Mislimo, da gospodje že spregledujejo, da so napravili napake, katere hočejo sedaj pred blamažo zakriti. Prepričani pa smo, da jim to ne bo več uspelo, za kar imamo jamstvo v našem zavednem obrtništvu, kar je tudi njim samim znano. „Skupneži“ lansirajo vse mogoče in nemogoče lažnive vesti in fantazirajo celo, da smo se pobratili, do česar nikdar priti ne bo moglo, ker so rane, ki so jih oni zasekali obrtništvu, pregloboke in storne krivice neodpušljive. Društva s par odborniki so verna njihova kopija, kar hočejo našim podružnicam predbacivati. Če gospodje želijo bomo pričeli objavljati podatke o njihovih obrtnih društvih, kar jim menda ne bo ljubo in v uspešno reklamo.

Da se ne pozabi

Pri občnem zboru Zveze obrtniških društev dravske banovine v Celju, ki se je vršil, kot smo že poročali pred kratkim v Ljubljani in ki se je kot znano ključno zaključil, je še ena zadeva, katere ne smemo pozabiti. Čitali smo, da je bivši tajnik tega društva g. Drago Zabkar odklonil plačo ozir. nagrado, češ, da on velikodušno ne reflektira na nikako plačo ali odškodnino ter da isto poklanja društvu. Zadeva pa je sledeča, kakor glasi sklep Okrajnega sodišča v Celju z dne 23. VI. 1933. l. 850/33. Proti Zabkarju je namreč dovoljena izvršba z rubežem in preodkazom v potek do vstevši 1. IV. 1933. nazaj zaostale plače, ki bi jo imel dobiti in nadalje z rubežem in preodkazom v potek njegovih mesečnih prejemkov od 1. VI. 1933. naprej ter je njemu prepovedano z navedenimi zneski kakorkoli razpolagati. Toliko zaenkrat, da se ne pozabi.

Iz obrtniškega pokreta

Ustanovni občni zbor podružnice DJO Ljubljana-mesto, se je vršil v četrtek dne 1. marca t. l. ob udeležbi nad 80 članov. Občni zbor je otvoril predsednik pripravljalnega odbora tov. Radovan, ki je pozdravil navzoče, posebej pa zastopnike podružnic, Pollaka iz Kranja, Jenka iz Medvod, Martulaša iz Celja, Kristana iz Ljubljane VII.-Šiška ter zastopnike dnevnega časopisa. Prečital je tudi pozdravno brzojavko od DJO v Celju.

Za njim je povzel besedo tov. Košak, podpredsednik osrednjega odbora, kateri je orisal razmere med obrtništvom in delovanje DJO. Nato pa je tajnik osrednjega odbora tov. Kunstler, kot tajnik pripravljalnega odbora opisal razvoj DJO ter poudaril, da je doslej 19 podružnic (Ljubljanska podružnica je 20). Prečital je pravila in jih raztolmačil podrobno, katera so bila soglasno sprejeta.

Pri volitvah je bil izvoljen soglasno za predsednika tov. Lovro Pičman, za podpredsednika pa tov. Ivan Košak. Odborniki: Emil More, Rudolf Radovan, Ivan Rozman, Ivan Šimenc, Josip Marn, Jernej Perdan, Andrej Udovič, Vidmar Karol (blagajnik), Mihelčič Ivan (tajnik); namestniki: Anton Breskvar (zapisnikar, tajnikov namestnik), Dimitrije Lancoš, Percinlič Franjo; nadzorstvo 2 člana in 2 namestnika. Prav tako so se osnovali odseki, katerih vodstvo je sledeče: prosvetno-propagandni: Šimenc Ivan, predsednik, Muc Martin, namestnik; gospodarski: More Emil, predsednik, Kregar Josip, namestnik; prireditveni: Marn Josip, predsednik, Pogačnik Matko, namestnik.

Po izvolitvi se je zahvalil za zaupanje tov. podpredsednik, ker predsednika ni bilo navzočega in vodil dalje občni zbor.

Članarina je sledeča: redni in podporni člani letno Din 12.—, pristopnina Din 3.—, ustanovnina Din 1000.— enkrat za vselej. Novemu odboru je občni zbor podal najširša pooblastila, kakor tudi so bili določeni delegati za osrednji odbor. Pri raznoterostih so nato govorili o raznih prečilih vprašanjih za obrtnike tov. Ravnihar, More, Jenko, Pollak, Havliček, Šimenc, Perdan, Košak, končno pa tudi predsednik tov. Pičman, ki je proti koncu prišel in kateremu so navzoči priredili ovacije. Sporočil je, da se je pri občinski upravi zavzel za to, da postavimo obrtniki v Ljubljani obrtniški dom, kar so navzoči z zadovoljstvom vzeli na znanje. Po raznih manjših razgovorih je predsednik zaključil po 4 urnem razpravljanju uspeli občni zbor.

Podružnica DJO Ljubljana-Šiška. Ustanovni občni zbor te podružnice (21) se je vršil v nedeljo dne 4. marca v prostorih gostilne „Stara šola“ na Celovški cesti. Zbor je otvoril predsednik pripravljalnega odbora tov. Kristan, čevljiarski mojster. O pomenu ustanovitve organizacij DJO pa je poročal predsednik osrednjega odbora tov. Pičman, ki je tudi obravnaval položaj obrtništvu. Pri volitvah je bil za predsednika izvoljen tov. Franc Kristan, za podpredsednika Ivan Rozman, v odbor

Radio-predavanje

Na praznik sv. Jožefa v ponedeljek, dne 19. t. m. predava v Radiu naš tov. Ivan Mihelčič, tajnik podružnice DJO Ljubljana - mesto in urednik „Obrtnika“ o Gledanjih na obrtniška vprašanja. Vse obrtnike in obrtnice opozarjamo na to važno predavanje, da ga poslušajo. Predavanje prične ob 8.30 in bo trajalo 30 minut.

Prosimo vse poslušalce, da nam sporoče, kako so slišali in kaj žele, da naj se še predava.

mu moramo biti hvaležni za ogromno delo, ki ga vrši v korist vsega obrtništvu Dravske banovine. Naglasil pa je, da se bo aktivnost DJO pokazala šele tedaj, ko se bo nudilo obrtništvu, da bo svobodno izbiralo svoje zastopnike za korporacije pri katerih je zainteresirano. Prav tako je podkrepil to tov. Malgaj, Tavzelj in predsedujoči tov. Guček. Na kraju izvajanj predgovornikov je nato odgovoril še tov. Košak, delegat osrednjega odbora DJO in poročal o izvršenem delu ter o smernicah za bodoče. Pri volitvah je bila izvoljena soglasno stara uprava na čelu z predsednikom tov. Kocjanom in podpredsednikom Gučkom. Nanovo sta v odboru še gđc. Mia Zupanova in tov. Breznik. Pri raznoterostih se je razpravljalo o raznih zadevah. Naglasila se je potreba za čim večjo aktivnost. Tov. More pa je sprožil vprašanje o obrtniškem taboru na Šmarni gori, ki ga priredi agilna podružnica DJO v St. Vidu na Ljubljano in apeliral za udeležbo.

Zborovanje, ki je bilo številno obiskano, je poteklo v najlepši slogi ter moramo društvu le čestitati na dosedanjih uspehih, saj šteje društvo preko 100 rednega članstva, katerega vodijo najodličnejši in ugledni obrtniki v Trbovljah.

Občni zbor podružnice DJO v Radečah pri Zidanem mostu, se je vršil v nedeljo dne 4. marca t. l. v prostorih gostilne Podlesnik ob navzočnosti preko 40 članstva. Občni zbor je otvoril in vodil agilni in priljubljeni predsednik tov. Franjo Uli, ki je uvodoma pozdravil vse navzoče, posebej pa še delagata osrednjega odbora tov. Košaka in Moreta iz Ljubljane ter delegata pripravljalnega odbora za ustanovitev podružnice v Krškem tov. Bizjaka. Vsi funkcionarji so podali o svojem delu točna in pregledna poročila, iz katerih je razvidno poslovanje podružnice, da dobro uspeva, tako v materijalnem in moralnem pogledu. Podružnica je zbrala v svoji sredi vse obrtnike svojega okoliša ter šteje 59 rednih članov, 10 podpornih; društvo ima tudi pevski zbor, ki šteje 24 članov. Izvoljena je bila nova uprava brez bistvenih sprememb na čelu z predsednikom tov. Uliem in podpredsednikom tov. Prhajem. Delegat osrednjega odbora tov. Košak je podal izčrpno poročilo o delovanju društva v splošnem in podružnic, kakor tudi o smernicah za bodoče delo. Zborovanje je bilo po triurnem res obrtniškem razpravljanju zaključeno ter se je članstvo v zadovoljstvu razšlo.

Celje. Redni občni zbor podružnice DJO v Celju se vrši v nedeljo dne 18. marca 1934. v mali dvorani Narodnega doma s pričetkom ob 8. uri zjutraj. Članstvo je vljudno vabljeno, da se občnega zbora polnoštevilno in točno udeleži. — Odbor.

Maribor. Občni zbor podružnice se vrši v nedeljo dne 18. marca t. l. ob 9. uri zjutraj v prostorih Gambrinove dvorane. Ker je dnevni red zelo pester vabimo članstvo, da se občnega zbora polnoštevilno udeleži.

Dravograd. Redni občni zbor podružnice DJO v Dravogradu se vrši na praznik Sv. Jožefa dne 19. marca t. l. po maši, katera se vrši ob 8.30 v farni cerkvi v Prevaljah. Zbor se vrši v prostorih g. Rozmana v Prevaljah. Članstvo naj se ga polnoštevilno udeleži.

Cestitamo! Ugledni celjski obrtnik krojaški mojster in načelnik tamošnjega združenja krojačev in krojačic tov. Ludvik Selišek je obiskoval v Parizu tečaj za damsko krojaštvo in prejel častno diplomu. Uglednemu krojaškemu mojstru in tovarišu naše iskrene čestitke.

Ustanovni občni zbor podružnice DJO v Rogaški Slatini se vrši v nedeljo dne 25. marca t. l. ob 2. uri popoldne v društveni pisarni v Rogaški Slatini z običajnim dnevnim redom, kakor ga imajo ostale podružnice. Članstvo bivšega obrtnega društva Rogaška Slatina in okolica ter ostalo obrtništvu je vljudno vabljeno, da se ustanovnega občnega zbora te edince v čim večjem številu udeleži. Zboru bodo prisostvovali tudi delegati bližnjih podružnic in osrednjega odbora.

Kulturna prireditev v Žireh. DJO podružnica v Žireh priredi skupno s podružnico Narodne strokovne zveze istotam na praznik sv. Jožefa dne 19. marca v Sokolskem domu v Stari vasi igro v 4 dejanjih „Sad greha“, spisal E. Gangl, s pozdravnim nagovorom. Prijatelji obrtništvu in delavcev iskreno vabljeni.

Časopisi in literatura

Iz podružnice DJO Ljubljana-mesto. Članstvo prejme v par dneh posebno okrožnico na katero ga že sedaj opozarjamo. Prosimo, da se ravnate po navodilih okrožnice, da izpolnite vse podatke, kakor so navedeni. Odbor se je pred kratkim konstituiral, kar je tudi razvidno iz okrožnice. V torek 13. t. m. pa so se sestali vsi predsedniki, namestniki odsekov ter predsedstvo in izdelali poslovnik za odseke. Na kratko bomo v vsaki številki poročali o našem delovanju ter prosimo članstvo, da agitira za ta list in si ga naroči v kolikor ga še nima.

Obrtniški tabor na Šmarni gori. Podružnica DJO obrtnikov v St. Vidu na Ljubljano organizira obrtniški tabor na Šmarni gori, ki bo po dosedanjih pripravah s sledečim dnevnim redom v nedeljo dne 22. aprila: Ob 9. uri sv. maša na Šmarni gori; ob 10. uri obrtniški tabor na sedlu na Šmarni gori pri katerem nastopi več obrtniških govornikov; sprejele se bodo resolucije o perečih zadevah obrtništva. Po zboru prijateljski sestanek in kosilo v Tacnu pri Koširju.

Vesti iz združenj

Združenje sobo-črko-slikarjev, pleskarjev in ličarjev v Ljubljani sporoča svojemu članstvu, da se vrši redni občni zbor z zelo važnim dnevnim redom v sredo dne 21. marca t. l. v gostilni pri Mraku na Rinski cesti ob 3. uri popoldne. — Odbor.

Združenje dimnikarjev za dravsko banovino v Ljubljani naznanja svojemu članstvu, da se vrši redni občni zbor v nedeljo dne 18. marca t. l. ob 10. uri popoldne v kletni dvorani hotela Metropol (pri Mikliču) nasproti glavnega kolodvora. Na dnevnem redu so poročila in razne običajne točke. Eventuelne samostojne predloge je predložiti združenju pisмено vsaj 3 dni pred občnim zborom.

Združenje krojačev in sorodnih obrtov v Mariboru je imelo redno skupščino dne 28. februarja v prostorih Gambrinove dvorane v Mariboru. Dnevni red je bil zelo obširen. Občni zbor je otvoril podpredsednik g. Vidovič, ki je v svojem poročilu nanizal vse delo, ki ga je Združenje v pretečeni poslovni dobi izvršilo. Za njim so podali pregledna poročila tudi ostali funkcionarji. Po odobritvi računa in bilance za leto 1933. se je vršila volitev novega predsednika ter je bil izvoljen z večino glasov za predsednika tov. Franjo Reicher, v odbor pa za krojače: Štiberc R. Besak A., Jeller F., Reicher F. in Lešnik M.; za damsko krojaštvo: Jeglič L., Zidarič S., Sapač I., Toplak I. in Orehovsky A.; dalje še 3 člani odn. članice modistinj, ozir. krojači-odn. krojačice perila. Občni zbor je razpravljal tudi o drugih za krojaško stroko perečih vprašanjih z ozir. na konkurenco. Skupščina je stalno namestila dosedanjega začasnega tajnika g. Pravdiča z mesečno plačo Din 600. Sprejet je bil tudi predlog g. Vidoviča, da se bo pobiralo po Din 5 od člana kot prostovoljni prispevek v sklad za onemogle krojače. Skupščina se je udeležilo skoro 100 članov, kar je dokaz, da se obrtništvo zanima za svoje stanovske organizacije, v katere mora priti več agilnosti kot jo je bilo doslej. Po štiriurnem razpravljanju je podpredsednik g. Vidovič zaključil uspeli občni zbor.

Redni občni zbor Združenja proizvajalcev umetnih rudninskih vod, sodavičarjev za Dravsko banovino v Ljubljani se vrši v sredo 28. marca t. l. ob 10. uri popoldne v vrtnem salonu restavracije Ignac Banko, pri Nacetu, Šmartinska cesta 3 v Ljubljani. Članstvo vabljeno, da se občnega zbora sigurno udeleži, sicer bo odbor primoran postopati po § 8 združbenih pravil. — Odbor.

Skupno združenje obrtnikov na Vrhniki ima redno skupščino na praznik sv. Jožefa 19. marca t. l. ob 1. uri popoldne v prostorih narodne šole.

Skupno združenje obrtnikov v Ložu ima redni občni zbor na praznik 19. III. t. l. ob pol 2. uri popoldne v gostilniškem lokalu Kajfež v Starem trgu.

Združenje sedlarjev itd. v Ljubljani ima redni občni zbor v ponedeljek 26. marca t. l. ob 9. uri popoldne v dvorani Okrožnega urada za zavarovanje delavcev v Ljubljani, Miklošičeva cesta.

Iz uredništva

Iz Celja smo prejeli zanimivo poročilo o zborovanju Združenja mizarjev. Ker nam ni mogoče istega objaviti v tej številki, ga objavimo v prihodnji.

Glede davkov smo prejeli informacije od naših čitateljev, da raztrosajo „skupneži“ neresnične vesti in izpade na naslov beograjske obrtne zbornice in njenega predsednika g. M. Stojanovića, češ, da se je on zavzemal za visoke davčne osnove. Prosimo vse, ki slišijo o tem, da nam sporoče, kdo to raznaša, da bodo dajali odgovora na merodajnem mestu, pa čeprav so to kdor-koli.

Oprostite naj nam tudi oni, ki nismo mogli sedaj priobčiti njihovega gradiva.

„Zanatlija“ z dne 4. marca t. l. štev. 9 (Beograd) prinaša zanimive članke za obrtništvo in njega pokret. Na pr.: „Nelojalna konkurenca“, „Zanatlijski pregled“, „Zanatstvo v Albaniji“, zelo važen članek je: „Pažnja zanatljama radi podnošenja poreskih prijav“, in „Izmena Zakona o neposrednim porezima“; „Stav inženjerske komore sukob inženjera i građevnara (odgovor udruženja građevnara) in še razne savezne in komorske vesti ter obvestila.

„Zanatlija“ z dne 11. marca štev. 10. (Beograd) priobčuje razne članke v vednost obrtništva in sicer: „Zanatstvo i zakonsko utvrđivanje minimalne nadnice“, „Kako da se izpravi nepravda učinjena prema elektroinstalaterima“, važen članek zlasti za čevljarje je: „Interpelacija g. Dušana Živojinovića, narodnog poslanika po pitanju rada „Bata“ a. d.“, „Pažnja zanatljama prilikom popunjavanja poreskih prijava“, „Pažnja zanatljama prilikom podnošenja poreskih prijava; — treba navesti koliko ko ima maletočne ili nebrinute dece“, „Privredni pregled“, poleg tega še razna obvestila in pozivi na občne zборе.

„Obrtniški Vjesnik“, z dne 3. marca t. l. štev. 10. (Zagreb) prinaša razne koristne članke za obrtništvo na pr.: „Što obrtnicima donosi novi Zakon o izmjenama i dopunama zakona o neposrednim porezima?“, „Pčelinji vosak i bankska trošarina“, „Vesti Saveza zanatlijskih zadruga u Zagrebu“, in vesti zanatskih komor v Zagrebu in Osijeku.

„Obrtniški Vjesnik“ z dne 10. marca t. l. štev. 11. (Zagreb) priobčuje zanimive in važne članke za obrtništvo in sicer: „Novela Zakona o neposrednim porezima od 18. II. 1934. i zanatlje“, „Izmjene i dopune taksnog zakona“, „Oslobodjenje prinudnih udruženja od plaćanja taksa“, „Porezi i takse“ in drugo.

„Obrtniški Glasnik“ (Ljubljana). Izšla je prva in druga številka tega glasila s sledečo vsebino: „Tečaj“, „Priprava za mojsterski izpit“, „Mojsterski izpit iz čevljarске stroke“.

„Jugoslavenski Stolar“, izšla je tretja številka tega strokovnega časopisa, ki izhaja v Novem Sadu s sledečo vsebino: „Mogućnosti takmičenja i unapređenja stolara“, „Furniranje vrata sa kružnim uglovima“, „Nov porez sitne zanatlje“, „Stolarska stručna škola Köthen-Anhalt“, „Uputstva za izgradnju stepenica“ in drugi članki. V vsaki številki je tudi več krasnih modelov in skic ter umetniška priloga. (Naroči se tudi pri uredništvu „Obrtnik“).

Razno

Novo vodstvo zdravniške zbornice v Sloveniji. V nedeljo 11. t. m. se je vršila skupščina zdravniške zbornice ob rekordni udeležbi članstva. Glavni vzrok temu je dejstvo, da so mlajši zdravniki videli v dosedanji upravi preveč ljudi konservativnega kova medtem, ko današnji čas zahteva novih mlajših moči, kateri so kos razmeram. Nezadovoljstvo se je posebno izrazilo nad večkratnimi zaslužkarji v zdravniških vrstah, pri tem ko so mlajši zdravniki brez služb. Za predsednika je bil izvoljen univ. prof. dr. Alojz Košir.

Nov političen tednik. V soboto, dne 3. marca je izšla v Ljubljani prva številka novega lista „Edinost“, ki je glasilo Jugoslovanske narodne stranke, katera je bila pred kratkim odobrena. V drugi številki čitamo, da je predsednik te stranke za Dravsko banovino dr. Ivan Potokar iz Kamnika. List urejuje znani pesnik in pisatelj Radivoj Peterlin-Petruška.

Velik zbor Borcev se je vršil v nedeljo 11. t. m. v Unionski dvorani v Mariboru ob udeležbi nad 5000 članov. Kot govorniki so nastopili vodje tega pokreta. Gospodarske interese je zagovarjal g. Stane Vidmar iz Ljubljane.

Zveza obrtnih zadrug savske banovine. Omenili smo že, da bo na inicijativo prostovoljne organizacije Saveza hrvatskih obrtnikov osnovana Zveza prisilnih obrtniških združenj savske banovine. Ker so že vsa združenja sklenila na svojih občnih zborih pristop v to prostovoljno Zvezo, je določen ustanovni občni zbor zveze za Binkošti 20. maja t. l. v Karlovcu.

Zveza obrtniških nabavnih in kreditnih zadrug savske banovine protokolirana. V savski banovini so z veliko vnemo lansko leto dovršili obrtniški organizacijo zgoraj imenovanh zadrug, katere so sedaj združili v zvezo, ki ima nalogo: 1. da združuje te zadruge v Zvezo, 2. da se zanima za ustanovitve novih zadrug in da skrbi za pravilno delo in napredek vseh zadrug, ki so v Zvez, 3. da proti vsakomur predstavlja in brani interese poedinih in vseh zadrug v zvezi, 4. da potom svojih revizorjev vrši nadzorstvo nad delom in stanjem zadrug, 5. da izdaja knjige in časopise, ki se tčejo obrtniškega zadrugarstva. S tem je končan poslednji čin v pogledu osnivanja te Zveze.

Zveza jugoslovanskih hranilnic v Ljubljani je izdala brošuro pod naslovom Pot h gospodarski osnovi, ki jo je spisal dr. Vladimir Murko. Namen knjžice je utrditev zaupanja v ljudeh do denarnih zavodov. Priporočamo to knjižico, ki si jo nabavite pri naslovu: Prešernova ul. 3.

Narodna banka Kr. Jugoslavije je izdala poročilo pod naslovom: Narodna privreda v l. 1933., ki ga je podal guverner upravnemu odboru. Poročilo vsebuje: splošni pregled, denarno tržišče, borze, bankarstvo, državne finance, kmetijstvo, rudarstvo, industrijo, zunanjo trgovino, obrt, cene železnice, stečaje in prisilna poravnanja ter nezaposlenost. Dalje statistiko in d'agramę.

Dobave in licitacije

Dobava mesa za čas od 1. aprila do 30. septembra 1934 se bo vršila potom ustmenih javnih licitacij pri raznih vojaških komandah, in sicer dne 13., 15., 17. in 19. marca t. l.

Direkcija državnega rudnika Vrtniki sprejema do 22. marca t. l. ponudbe glede dobave električnega materiala, 250 kg belih cunj za brisanje in 130 kub. m jamskega lesa; do 29. marca t. l. pa glede dobave 150 kub. m jamskega lesa.

Dobava drv in preмога. Dne 22. marca t. l. se bo vršila pri Komandi Dravske divizijske oblasti v Ljubljani javna ustmena licitacija za dobavo 11.930 kub. m drv.

Dne 23. marca t. l. se bo vršila pri Komandi Savske divizijske oblasti v Zagrebu javna ustmena licitacija za dobavo 3735 kub. m drv.

Dobave. Komanda pomorskega arzenala Tivat sprejema do 26. marca t. l. ponudbe glede dobave 800 komadov košar za premog.

Tovariši, prispevajte v tiskovni sklad lista »OBRtnIK«, ker se list izdržuje izključno samo z naročnino in prostovoljnimi prispevki. — Da poživimo podrobno delo, je uprava lista izdala lične bloke po 50 listov a 1 Din, po katerih pridno segajte in jih naročite direktno pri upravi. S prihodnjo številko pričnemo objavljati imena onih, ki bodo darovali za tiskovni sklad, če tudi manjše zneske. Prosimo tozadevnega odziva in naročila blokov, kajti če bomo vsi pobirali od dinarja do dinarja, bo uspeh siguren. Pomagajmo si sami, ker nam nihče drugi pomagal ne bo.

Tiskali J. Blasnik na sl., Univerzitetna tiskarna in litografija, d. d. v Ljubljani. Odgovoren L. Mikuš.

Obrtniki!

Vlagajte svoje prihranke v

ZANATSKO BANKO,

ker s tem pomagate onim obrtnikom, ki jim je potrebno posojilo in koristite gospodarstvu Vašega stanu.

V vseh denarno-poslovnih zadevah se s zaupanjem obračajte na podružnico Zanatske banke Kraljevine Jugoslavije v Ljubljani.